

	Skipulagsstofnun
Mótt.:	16. okt. 2015
Málnr.	201506048

**MUNKAÞVERÁRNÁMA
EYJAFJARÐARSVEIT**

**DEILISKIPULAG – TILLAGA
GREINARGERÐ**

Júní 2015

Efnisyfirlit

1 Forsendur og núverandi landnotkun.....	1
1.1 Lýsing á svæðinu.....	1
1.2 Núverandi landnotkun.....	1
1.3 Skipulag - Aðalskipulag.....	1
2 Stefnumörkun.....	2
2.1 Landnotkun.....	2
2.2 Samgöngur og umferðarkerfi.....	2
2.3 Framtíðarlandnotkun.....	2
3 Vinnslu- og frágangsaætlun.....	2
4 Áhrif á umhverfið.....	5
Helstu áhrif deiliskipulagsins á umhverfið:.....	7
5 Leyfisveitingar.....	7

1 Forsendur og núverandi landnotkun

1.1 Lýsing á svæðinu

Efnistökusvæðið er staðsett ofarlega á Munkaþveráreyrum, norðan Munkaþverár og vestan Eyjafjarðarbrautar eystri. Efnistökusvæðið er allt í landi Munkaþverár.

1.2 Núverandi landnotkun

Svæðið er lítt grónar og ógrónar áreyrar. Norðan og austan við efnistökusvæðið eru ræktuð tún en til suðurs og vesturs eru ógrónar eyrar og eldri námusvæði. Svæðið er innan beitarhólfs en vegna lítils gróðurs er það ekki virkt sem slíkt.

1.3 Skipulag - Aðalskipulag

Náman er auðkennd ES12 í gildandi aðalskipulagi Eyjafjarðarsveitar 2005 – 2025 samkvæmt breytingu frá 5/9 2011 en var áður auðkennd ES5.

Í aðalskipulagi Eyjafjarðarsveitar 2005 – 2025, sem staðfest var 22/11 2007, er gert ráð fyrir efnistökusvæði á þveráreyrum. Í skipulaginu (merkt ES5) er efnistökusvæðið skilgreint sem „stór náma“ - „allt að 150.000 rúmmetrar“

Breyting á Aðalskipulagi Eyjafjarðarsveitar var staðfest 5/9 2011. Um er að ræða breytingu vegna efnistökusvæða. Númerum efnistökusvæða hefur verið breytt, Munkaþverárnáma hefur á breytingaruppdrættinum og í tilheyrandi greinargerð númerið ES12

Í greinargerð með breytingu segir: „Efnistökusvæðið er á gildandi aðalskipulagi. Landeigandi hefur selt ýmsum aðilum efni úr áreyrunum á undanförunum árum, ýmist óunnið eða til vinnslu á staðnum.

Til að fá áframhaldandi framkvæmdaleyfi þarf að deiliskipuleggja svæðið þar sem fram þarf að koma vinnslu- og frágangaráætlun. Framkvæmdin er tilkynningarskyld til Skipulagsstofnunar, sem úrskurðar um það hvort framkvæmdin er háð mati á umhverfisáhrifum.“

Í forsögn vegna deiliskipulags sem samþykkt var á fundi skipulagsnefndar Eyjafjarðarsveitar 18. apríl 2013 og fundi sveitarstjórnar 24. apríl 2013 segir:

„Í samræmi við gr. 7.2 í aðalskipulagi Eyjafjarðarsveitar er Önnu Aðalheiði Guðmundsdóttur ehf. heimilað að láta gera deiliskipulag að malarnámu við Munkaþverá. Helstu atriði sem taka þarf tillit til:

- Unnið verði á grundvelli tilkynningar til Skipulagsstofnunar dags. í mars 2013 með fyrirvara um afgreiðslu stofnunarinnar.
- Ekki verði tekið efni úr árfarveginum og gæta þarf að því að fjarlægð frá árfarvegi verði nægileg til að áin haldist í farvegi sínum og flæði ekki inn á efnistökusvæðið.
- Lögð er áhersla á að deiliskipulag stuðli að því að frágangi svæða verði flýtt og að sem minnst svæði verði raskað á hverjum tíma.
- Í deiliskipulagi verði tímasettar vinnslu- og frágangaráætlanir varðandi þau svæði sem verði í notkun á hverjum tíma og frágangi þeirra lýst.
- Í deiliskipulaginu komi fram tímasett frágangaráætlun fyrir eldra svæði, sbr. tilkynningu til Skipulagsstofnunar.“

Í úrskurði Skipulagsstofnunar þann 2/5 2013 segir að „malarnám á Munkaþveráreyrum í Eyjafjarðarsveit sé ekki líklegt til að hafa í för með sér umtalsverð umhverfisáhrif og skuli því ekki háð mati á umhverfisáhrifum.“

2 Stefnumörkun

2.1 Landnotkun

Landnotkun til efnistöku er skilgreind á allt að 25.000 m² svæði og er áætlað vinnslumagn allt að 75.000 m³. Gert er ráð fyrir að mestu af efninu verði ekið burt jafnóðum og það er grafið, en einnig er mögulegt er að hluti efnisins verði unninn frekar(möln/hörpun) á námusvæðinu og haugsettur þar einhverja mánuði.

2.2 Samgöngur og umferðarkerfi

Tveir vegir liggja að efnistökusvæðinu, annar frá Eyjafjarðarbraut eystri(vegnr. 829) um heimreiðina að Munkaþverá og svo námuvegur sem tengist Miðbraut(vegnr. 823) eftir bökkum Eyjafjarðarár. Gert er ráð fyrir að efnisflutningar fari eftir námuveginum.

2.3 Framtíðarlandnotkun

Jafnóðum og vinnslu lýkur á svæðinu verður gengið frá því samkvæmt skilmálum um frágang og leiðbeiningum sem finna má í ritinu „Námur, efnistaka og frágangur“. Allt umhverfis er landbúnaðarland og verður efnistökusvæðið að vinnslu lokinni hluti þess.

3 Vinnslu- og frágangsaætlun

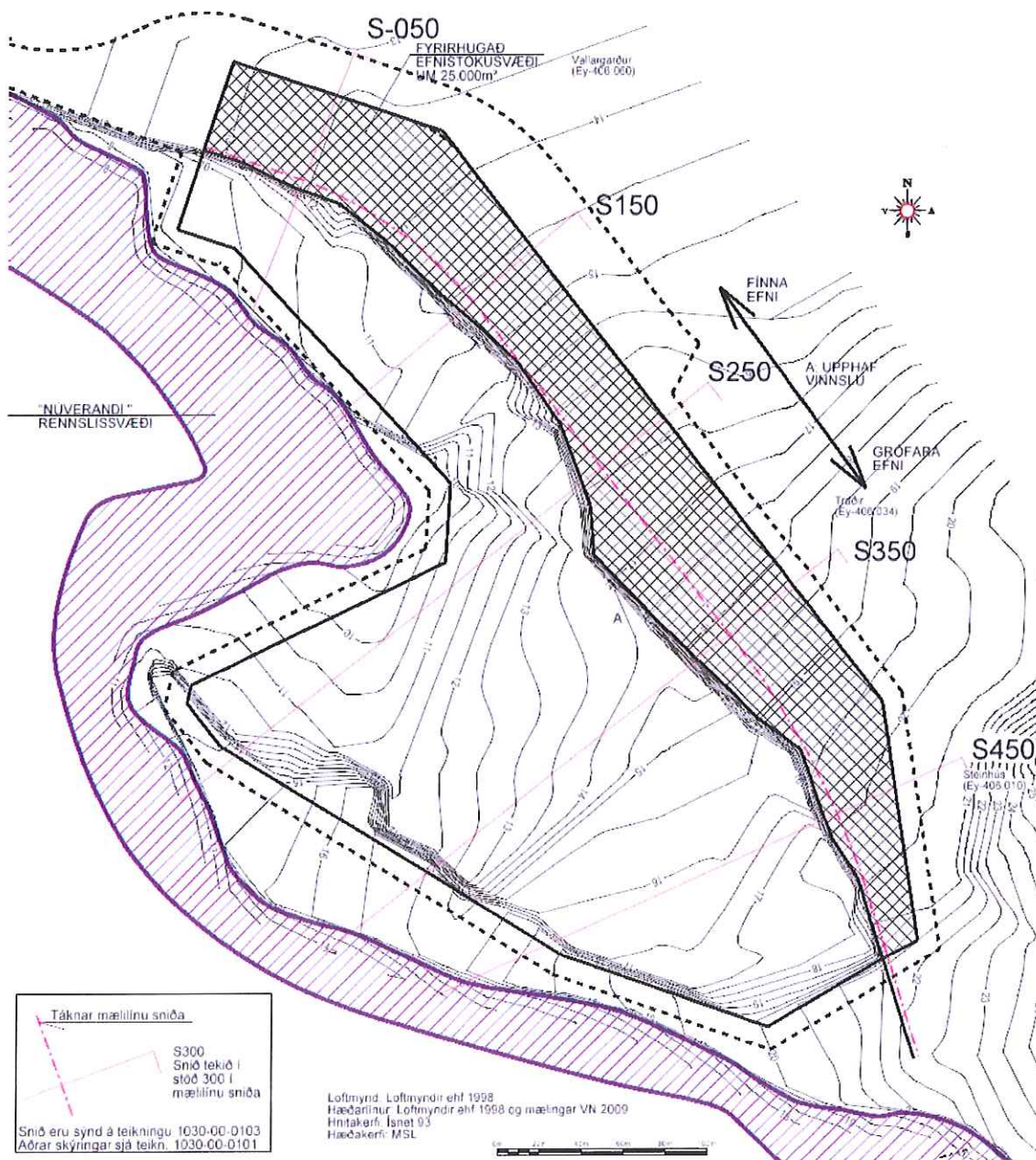
Lífrænum jarðvegi ofan á malarefninu verður mokað eða ýtt burt og haldið til haga og hann notaður við frágang á námunni.

Fyrirhugað er að hefja efnistöku í miðju svæðisins og vinna í báðar áttir. Grófara efni er í austurhluta svæðisins en finna að vestanverðu. Gengið verður frá svæðinu jafnóðum og það vinnst. Gert er ráð fyrir að mestu af efninu verði ekið burt jafnóðum og það er grafið, en einnig er mögulegt er að hluti efnisins verði unninn frekar(möln/hörpun) á námusvæðinu og haugsettur þar einhverja mánuði. Gert er ráð fyrir að lagþykkt þess efnis sem er tekið verði á bilinu 2,5-4 m og um 3 m að meðaltali.

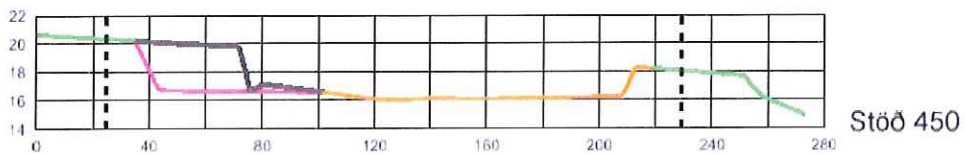
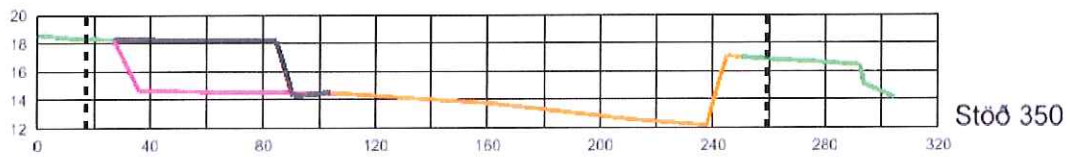
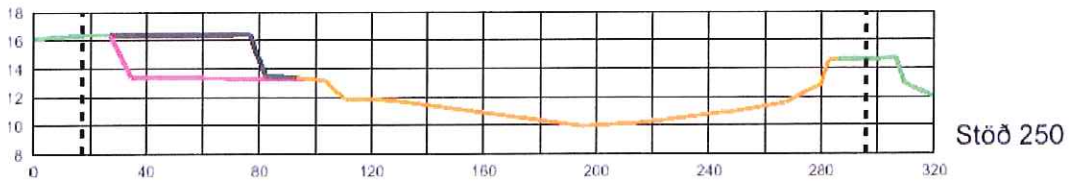
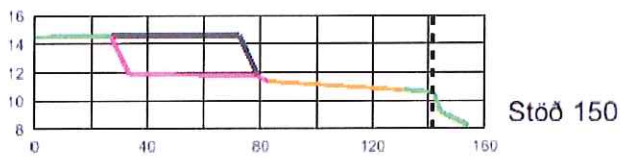
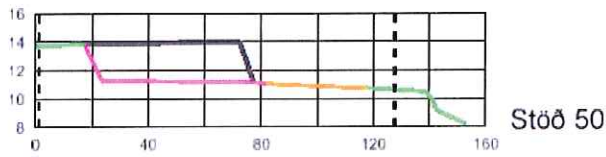
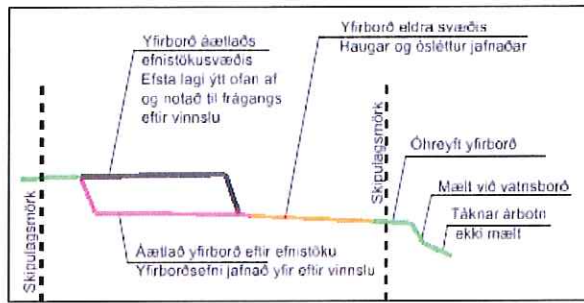
Að efnistöku lokinni er áætlað að áreyrar á efnistökusvæðinu lækki um að meðaltali þrjá metra. Þess verður gætt að efnistaka við jaðar svæðisins valdi ekki landskriði á aðliggjandi grónu landi og góður flái verður frá botni vinnslusvæðisins upp að vinnslujaðrinum(1:2,5 eða meira).

Við frágang verða allar ójöfnur og afgangshaugar jafnaðir út. Sáð verður þar sem má vænta þess að gróður nái festu og yfirborðsjarðvegur sem skafinn var ofan af malarefninu verður borinn á mörk raskaðs og óraskaðs lands. Reynt verður að ganga frá svæðinu þannig að það verði sem líkast því sem áður var.

Á myndum hér að aftan eru grunnmynd sem snið eru merkt inn á og þar aftan við sniðin með skýringum um umfang.

Staðsetning sniða og hæðarlínur fyrir vinnslu.

Snið í efnistökusvæði og í svæði til frágangs.

4 Áhrif á umhverfið

Megintilgangur þessa kafla er að greina frá helstu mögulegum umhverfisáhrifum sem framkvæmdir skv. deiliskipulagi þessu eru líklegar til að hafa á umhverfið.

Náttúrufar: Svæðið er ekki á náttúruminjaskrá

Gróðurfar: Námasvæðið eru lítt grónar og ógrónar áreyrar. Að norðan og austan eru ræktuð tún, en að sunnan og vestan eru ógrónar áreyrar og eldri námasvæði. Fyrirhuguð efnistaka er öll ofan grunnvatnsborðs. Efni sem fyrirhugað er að taka er gróft efni með háa lekt. Efnistakan hefur því óveruleg eða engin áhrif á gróður utan þess svæðis sem efnistakan fer fram á.

Fuglalíf: Að mati ábúenda og reynslu þeirra er fuglalíf á svæðinu fáskrúðugt.

Spendýr: Engin villt spendýr hafa heimkynni á efnistökusvæðinu.

Vatnalíf: Efnistöku í farvegi árinna hefur verið hætt og er fyrirhugað námasvæði utan núverandi farvegs árinna. Í umsögn starfsmanns veiðimálastofnunnar kemur eftirfarandi fram: „Engin bein áhrif verða á lífríki árinna enda er fyrirhuguð efnistaka úr gömlum malarhjöllum og fer ekki inn á núverandi farveg árinna. Samkvæmt gögnum frá Verkfræðistofu Norðurlands verður hæð yfir sjávarmáli á efnistökusvæðinu eftir að framkvæmdum líkur að mestu leiti hærra en aðliggjandi svæðis fram að ánni. Ekkert bendir til að fyrirhuguð efnistaka ein og sér auki líkur á að áin breyti um farveg. Á þessu svæði skilar áin af sér malarefni og hleður undir sig. Breytingar á farvegi verða því óhjákvæmilega á einhverju árabili. Fyrirhuguð efnistaka breytir þar engu um. Garðar varna því að Munkaþverá ryðjist yfir á framkvæmdasvæðið.“

Jarðmyndanir: Á áhrifasvæði námunnar eru hvorki jarðmyndanir sem njóta sérstakrar verndar skv. 37.grein laga um náttúruvernd nr. 44/1999 né sem talið er forgangsmál að vernda skv. stefnu stjórnvalda.

Menningarminjar: Í skýrslunni Fornleifaskráning í Eyjafirði V: Fornleifar á syðstu jörðum í Öngulsstaðahreppi milli Hrafnagils og Grundar í Hrafnagilshreppi [Adólf Friðriksson ofl. 1996] er gerð grein fyrir þekktum fornminjum í landi Munkaþverár. Minjarnar eru hnitsettar í skýrslunni. Á meðfylgjandi uppdætti eru minjarnar færðar inn. Hnit eru frá þeim tíma að skekkja var í GPS-hnitum og sést og kemur ónákvæmni fram á uppdætti. Þrátt fyrir skekkju sést með samanburði teikningar og fornleifaskráningar að ekki er tilefni til að fjalla hér um aðrar skráðar fornminjar en gert er hér að neðan. Engar skráðar fornminjar eru á efnistökusvæðinu. Munkaþverárkirkja sem var friðuð 1. janúar 1990 samkvæmt aldursákvæði 1. mgr. 36. gr. þjóðminjalaga nr. 88/1989 er í ríflega 120 m fjarlægð. Kirkjugarðurinn er í ríflega 100 m fjarlægð frá efnistökusvæðinu þar sem styst er á milli. Engar skráðar minjar eru innan 15 m frá jaðri efnistökusvæðisins, en þrennar skráðar minjar og heimildir um minjar eru í innan við 100 m fjarlægð, þ.e. traðir, vallargarður og Steinhús.

Traðir (Ey-406:034):

Í fornleifaskráningunni segir: „Tröðin lá frá bæjarhlaði um tún, yfir áreyrar og niður að Mariugerðisvaði. Ekki hefur sést fyrir tröðinni vestan túnsins í manna minnum, en í túninu mun hún enn vera undir mölinni í heimreiðinni að vestan. Hvergi sést nú móta fyrir henni. Hnit var tekið við hlið í túninu, vestanundan bænum“. Um 40 m er stysta fjarlægð frá efnistökusvæði að hliði í austurjaðri túns þar sem hnit var tekið.

Vallargarður (Ey-406:060):

Vallargarðurinn er í túni norðan vegar sem liggur niður á eyrarnar. en efnistakan og vegslóði á bakka hennar eru sunnan þessa vegar. Hætta á raski vegna efnistökkunnar er ekki fyrir hendi.

Steinhús, Ey-406:010:

Steinhús voru samkvæmt fornleifaskráningu þar sem nú eru yngri fjárhús undir brekkunni ofan áreyrana. Minnsta fjarlægð fráefnistökusvæðinu er um 70 m og ekki er hætta á raski vegna efnistökkunnar.

Fyrirhuguð efnistaka mun ekki hafa áhrif á þessar fornleifar.

Sjónræn áhrif: Efnistökusvæðið er sýnilegt m.a. frá frá þjóðvegi og bílaplani við Munkaþverárkirkju. Gengið verður frá námu jafnóðum og reynt að ganga frá svæðinu svo það falli inn í landslagið. Sjónrænu áhrifin munu því helst vera á meðan malarnámi stendur og af hugsanlegum efnishaugum þegar og ef frekari vinnsla(hörpun/mölun) á sér stað.

Ferðaþjónusta/ferðamennska: Engin ferðaþjónusta er í næsta nágrenni og mun efnistökusvæðið ekki hafa nein áhrif á ferðamennsku. Fyrirhuguð reiðleið á aðalskipulagi Eyjafjarðarsveitar liggur samsíða námuveginum eftir bökkum Eyjafjarðarár. Ekki er ljóst hvort eða hvenær gerð hugsanlegrar reiðleiðar hefst og ekkert liggur fyrir um fyrirkomulag reiðleiðar eða samþættingu við námu- og þjónustuvegin. Verði reiðleiðin að veruleika á fyrirhuguðu framkvæmdatímabili efnistöku og reynist ekki hægt að samræma notkunina geta efnisflutningar farið fram um heimreiðina og Eyjafjarðarbraut eystri. Þannig er ekki hætta á að flutningar vegna efnistöku hafi óæskileg áhrif á ferðamennsku.

Hljóðvist: Nokkur hávaði getur fylgt efnistökkunni á meðan á henni stendur og sérstaklega ef efnið er unnið á staðnum. Það er reynsla ábúenda á Munkaþverá að minni hávaða stafi frá efnisvinnslunni en umferð á þjóðveginum. Bæjarstæðið á Munkaþverá er minnst í um 130 m fjarlægð frá framkvæmdasvæðinu. Minnsta fjarlægð frá kirkju og kirkjugarði er svipuð eða um 110 m. Efnistaka hefur ævinlega verið stöðvuð meðan athafnir fara fram í kirkjunni og mun sú regla gilda áfram. Minnstu fjarlægðir til næstu íbúðarhúsa eru um 400 m að Borgarhóli og um 800 m að Rifkelsstöðum og meðal fjarlægðin talsvert meiri. Má því gera ráð fyrir að áhrif á nálæga byggð vegna hljóðs verði óveruleg.

Vatnstaka: Engin vatnstaka er á eyrunum og er ekki fyrirhuguð.

Helstu áhrif deiliskipulagsins á umhverfið:

	Jarðfræði og jarðmyndanir	Landslag og sjónrænir þættir	Fornleifar	Neysluvatn	Vatnsvernd	Útivist og ferðamennska	Hljóðvist	Gróður	Fugla- og spendýralíf
Verulega jákvæð									
Talsvert jákvæð									
Óveruleg	X	X				X	X	X	X
Talsvert neikvæð									
Verulega neikvæð									
Óvissa									
Engin			X	X					

5 Leyfisveitingar

Framkvæmdin er háð eftirfarandi leyfum:

Sveitarstjórn: Sækja þarf um framkvæmdaleyfi til Eyjafjarðarsveitar.

Heilbrigðiseftirlit Norðurlands eystra: Sækja þarf um starfsleyfi til viðkomandi heilbrigðiseftirlits vegna starfseminnar.

Fiskistofa: Framkvæmdir allt að 100 m frá árbakka sem áhrif geta haft á fiskigengd, afkomu fiskistofna, aðstæður til veiði eða lífríki vatnsins eru háðar leyfi frá Fiskistofu.

Minjastofnun Íslands: Verði nauðsynlegt að raska fornminjum þarf til þess leyfi frá Minjastofnun Íslands.